

PRZEDMIOTOWY SYSTEM OCENIANIA Z JĘZYKA POLSKIEGO W ZESPOLE SZKÓŁ OGÓLNOKSZTAŁCĄCYCH IM. ARMII KRAJOWEJ W BIELSKU-BIAŁEJ

Celem oceniania osiągnięć ucznia jest:

- wspieranie działania ucznia i motywowanie go do dalszej pracy
- bieżące informowanie o poziomie osiągnięć edukacyjnych i postępach w tym zakresie
- wdrażanie do systematycznej pracy i samokontroli
- pomoc w samodzielnym planowaniu rozwoju ucznia
- dostarczanie rodzicom, wychowawcy i dyrekcji informacji o postępach, trudnościach i uzdolnieniach ucznia

Przy ocenianiu bieżącym, śródrocznym i rocznym stosuje się skalę:

- 1 – niedostateczny
- 2 – dopuszczający
- 3 – dostateczny
- 4 – dobry
- 5 – bardzo dobry
- 6 – celujący

Formy sprawdzania wiedzy i umiejętności ucznia:

- odpowiedzi ustne (z bieżących lekcji)
- kartkówki (z bieżących lekcji)
- sprawdziany pisemne (zapowiedziane po ustaleniu i omówieniu zakresu materiału)
- zadania domowe
- wypracowania domowe
- wypracowania klasowe (tradycyjne i wypracowania z kluczem)
- testy maturalne (tzw. praca z tekstem)
- sprawdziany z epok
- sprawdziany ze znajomości lektur
- sprawdziany gramatyczne i ortograficzne
- ćwiczeniowe bibliografie i plany wypowiedzi
- prezentacje
- referaty
- aktywność na lekcji (wykonywanie poleceń i zadań samodzielnie lub w grupach)
- prace dodatkowe (plansza, prezentacja multimedialna, itp.)
- recytacja
- ocena z poziomu umiejętności czytania (w klasach młodszych).

Zasady oceniania:

- ocenie podlegają różne formy aktywności ucznia
- każdy uczeń powinien otrzymać w ciągu semestru minimum 4 oceny
- sprawdziany powinny być zapowiedziane z co najmniej tygodniowym wyprzedzeniem
- w przypadku nieobecności ucznia na sprawdzianie pisemnym, zalicza go po ustaleniu terminu z nauczycielem (do dwóch tygodni od daty sprawdzianu)
- uczeń ma prawo do poprawy oceny niedostatecznej ze sprawdzianu w ciągu 7 dni od rozdania prac

➤ **nienapisanie przez ucznia sprawdzianu spowoduje obniżenie oceny o jeden stopień na koniec semestru lub roku szkolnego**

➤ uczeń ma obowiązek samodzielnie uzupełnić braki wynikające z absencji w szkole

➤ uczeń może korzystać z konsultacji, które odbywają się raz w tygodniu w wyznaczonym terminie

➤ uczeń ma prawo być nieprzygotowanym do lekcji 2 razy w semestrze, co zgłasza nauczycielowi na początku lekcji (prawo to nie obowiązuje w przypadku zapowiedzianego sprawdzianu, zadania klasowego)

➤ nieprzygotowanie nie obowiązuje w 2. semestrze roku szkolnego w klasach: 8 szkoły podstawowej, 4 liceum

➤ **badanie wyników w szkole podstawowej przeprowadza się w klasie 7 i jest ono obowiązkowe; w razie nieobecności na badaniu wyników należy je napisać w 2 wyznaczonym przez nauczyciela danej klasy terminie. Ocena uzyskana przez ucznia nie podlega poprawie i jest wpisywana do dziennika z wagą 3.**

Ocena prac pisemnych (np. sprawdzianów, kartkówek, testów, wypracowań itp.) jest przeliczana zgodnie z podaną skalą procentową :

L. p.	Ocena	Zakres procentowy opanowanego materiału
1	niedostateczny	0 – 29 % punktów
2	dopuszczający	30 – 49 % punktów
3	dostateczny	50 – 74 % punktów
4	dobry	75 – 89 % punktów
5	bardzo dobry	90 – 100 % punktów
6	celujący	j. w. + zadania „z gwiazdką”

Ocena wypracowań domowych i pisanych w szkole.

Klasy 4-6 szkoły podstawowej:

Treść - 0 - 4 p.

Kompozycja - 0 - 1 p.

Styl - 0 - 1 p.

Język - 0 - 2 p.

Ortografia - 0 - 1 p.

Interpunkcja - 0 - 1 p.

Suma : 10 pkt.

Klasy 7 - 8 szkoły podstawowej :

Forma wypowiedzi 0 - 2 p.

Elementy retoryczne 0 - 5 p.

Kompetencje literackie i kulturowe 0 - 2 p.

Kompozycja tekstu 0 - 2 p.

Styl 0 - 2 p.

Język 0 - 4 p.

Ortografia 0 - 2 p.

Interpunkcja 0 - 1p.

Suma ; 20 pkt.

Liceum :

Nauczyciel stosuje kryteria przedstawione w informatorze maturalnym dotyczące rozprawki (odpowiednie dla poziomu podstawowego i rozszerzonego). Uczniowie zostaną z nimi zapoznani podczas lekcji .

Ocena dyktand szkoła podstawowa:

Brak błędów - celujący

1 - 2 błędy bardzo dobry

3 - 4 błędy dobry

5 - 6 błędów dostateczny

7 - 8 błędów dopuszczający

9 i więcej błędów niedostateczny

Uczniowie z dysfunkcjami np. dysgrafią, dysortografią itp. są oceniani przez nauczyciela w sposób indywidualny. W takim przypadku odstępuje on od podanych kryteriów.

Ocena śródroczna i końcoworoczna wyznaczana jest jako średnia ważona, którą oblicza się wg wzoru:

$$\text{ocena końcowa} = \frac{\text{suma iloczynów ocen cząstkowych i ich wag}}{\text{suma wag}}$$

Przyjmuje się następujące wagi ocen w poszczególnych szkołach:

a) liceum

- wyjście z etapu szkolnego olimpiady przedmiotowej – **waga 4**

- wypracowanie tradycyjne - zadanie klasowe, czytanie ze zrozumieniem (tzw. praca z tekstem) pisane na lekcji, sprawdziany z epok, sprawdziany ze znajomości lektur, uzyskanie znaczącego miejsca w konkursie – **waga 3**

- wypracowania domowe, ćwiczeniowe bibliografie i plany wypowiedzi, odpowiedzi ustne, kartkówki, prezentacja multimedialna lub referat, ustna próbna matura – **waga 2**

- zadania domowe krótkie, aktywność, praca dodatkowa (plansza, prezentacja itp.), praca w grupach, recytacja, – **waga 1**

b) szkoła podstawowa

- wyjście z etapu szkolnego konkursu przedmiotowego – **waga 4**

- wypracowanie klasowe, sprawdziany, sprawdziany ze znajomości lektur, sprawdziany gramatyczne, czytanie ze zrozumieniem pisane na lekcji, dyktando, uzyskanie znaczącego miejsca w konkursie, badanie wyników – **waga 3**

- odpowiedzi ustne, kartkówki, prezentacja multimedialna lub referat – **waga 2**

- aktywność, czytanie, praca dodatkowa (plansza, prezentacja itp.), praca w grupach, recytacja – **waga 1**

Skala przeliczeniowa średniej ważonej na oceny:

- od 0,00 - 1,69 - niedostateczny

- od 1,70 - 2,69 – dopuszczający

- od 2,70 - 3,69 – dostateczny

- od 3,70 - 4,69 – dobry

- od 4,70 - 5,69 – bardzo dobry

- od 5,70 – celujący

**Jeżeli uczeń poprawia ocenę ze sprawdzianu, to ocena, na jaką poprawił – ma wagę 3.
W przypadku zadania przez nauczyciela wypracowania domowego uczeń musi go oddać w wyznaczonym przez uczącego terminie. Jeśli tego nie zrobi, otrzyma ocenę niedostateczną (dotyczy tylko liceum).**

Do średniej ważonej na pierwszy semestr i koniec roku dolicza się 0,03 punktu, jeżeli uczeń pisał wszystkie sprawdziany i prace klasowe w pierwszym terminie (dotyczy liceum i gimnazjum).

W wyjątkowych i uzasadnionych przypadkach nauczyciel może odstąpić od w/w kryteriów wymagań na poszczególne stopnie szkolne.

Przedmiotowy system oceniania obowiązuje od roku szkolnego 2024/2025 do czasu wprowadzenia ewentualnych zmian.

SZCZEGÓŁOWE KRYTERIA OCENIANIA Z JĘZYKA POLSKIEGO.

Szczegółowe kryteria oceniania dłuższej pracy pisemnej

Wymagania mają charakter kumulatywny, uczeń, nie spełnia kryteriów na ocenę niższą (np. *dość dobry*: „prawidłowy dobór materiału literackiego”), nie może uzyskać oceny wyższej (np. *dobry*: „właściwy komentarz”, jeżeli np. komentarz jest właściwy, ale odnosi się do bezzasadnie wskazanych utworów literackich).

Posługując się tabelą kryteriów należy czytać ją „od dołu” i stopniowo przesuwając się ku górze, sprawdzając, czy praca spełnia kryteria na kolejne oceny w zakresie poszczególnych poziomów pracy.

Ocena	Poziom		
	merytoryczny	strukturalny	językowy
celujący	- oryginalne, ciekawe i samodzielne ujęcie tematu - materiał literacki wykracza poza treści programowe - wnikliwa, pogłębiona interpretacja utworów literackich - całkowita poprawność merytoryczna - samodzielność myślenia, poprawność i spójność argumentacji - znajomość różnorodnych kontekstów - widoczna umiejętność świadomego wyboru, selekcjonowania, przetwarzania i syntezy wiedzy - erudycyjność wyводу	- zachowanie konwencji gatunkowej wybranej formy pracy - oryginalna kompozycja (funkcjonalna wobec tematu) - umiejętne wplatanie cytatów - praca napisana estetycznie, czytelne akapity - funkcjonalne wobec kompozycji	- styl jasny, swobodny, barwny, o cechach indywidualnych - duża sprawność językowa - bogate słownictwo - język całkowicie poprawny - sprawne, funkcjonalne posługiwanie się interpunkcją
bardzo dobry	- trafne, oryginalne ujęcie tematu - materiał literacki dobrany trafnie, celowo, zinterpretowany w pogłębiony sposób - całkowita poprawność merytoryczna - wykazanie się znajomością kontekstów kulturowych i filozoficznych, umiejętność wykorzystania ich w interpretacji utworów - samodzielność i dojrzałość sądów - posługiwanie się terminologią	- przemyślana, oryginalna kompozycja - forma pracy funkcjonalna wobec tematu - przejrzystość dowodzenia - umiejętne wykorzystanie cytatów - praca napisana estetycznie, czytelne akapity - funkcjonalne wobec kompozycji	- styl jasny, swobodny, funkcjonalny wobec wybranej formy pracy - duża sprawność językowo-stylistyczna - bogate, zróżnicowane słownictwo - praca poprawna pod względem językowym (dopuszczalne niewielkie, sporadyczne usterki)

	- dokonywanie zestawień i porównań, syntezy wiadomości, wyciąganie wniosków		
dobry	- temat w pełni zrealizowany - właściwy dobór materiału literackiego i kulturowego opatrzonego właściwym komentarzem - praca w pełni poprawna merytorycznie - sądy formułowane z odwoływaniem się do tekstów - widoczna umiejętność interpretowania utworów literackich i innych tekstów kultury - ujęcie tematu poprawne, zachowanie spójności logicznego wyводу - samodzielność wyciągania wniosków, obecne w pracy sądy oceniające i wartościujące-uzasadniane na podstawie materiału literackiego	- widoczny zamysł kompozycyjny (przemyślana kompozycja), - właściwe proporcje między poszczególnymi częściami pracy - zachowanie ciągłości i przejrzystości logicznego wyводу - wplatanie cytatów	- styl poprawny, widoczna sprawność stylistyczno-językowa - styl adekwatny do zamierzonej formy pracy - widoczna umiejętność posługiwania się oficjalną odmianą polszczyzny - dość zróżnicowane słownictwo - umiejętność posługiwania się zróżnicowanymi strukturami składniowymi z na ogół właściwie stosowaną interpunkcją - dopuszczalne nieliczne błędy frazeologiczne i składniowe, ortograficzne i interpunkcyjne
dostateczny	- praca zgodna z tematem, choć niepełna, uboga, bez pogłębienia - poprawne, choć schematyczne ujęcie tematu - prawidłowy dobór materiału literackiego opatrzonego właściwym komentarzem (dopuszczalne drobne błędy rzeczowe i uproszczenia) - komentarz zawiera elementy interpretacji (a nie tylko streszczenia), wartościowania i sądów własnych – choćby w minimalnym stopniu - odwoływanie się do omawianych tekstów przy formułowaniu sądów- wyciąganie wniosków	- praca formalnie trójdzielna - kompozycja zaznaczona graficznie (akapity) - dający się odczytać zamysł kompozycyjny - dopuszczalne błędy kompozycji, np.: zachwianie proporcji kompozycyjnych, zakłócenia spójności-przy ogólnym zachowaniu myśli przewodniej	- styl na ogół poprawny - niezbyt bogate słownictwo - dopuszczalne błędy językowe: składniowe, frazeologiczne, ortograficzne i interpunkcyjne
dopuszczający	- praca w większej części zgodna z tematem (realizuje temat, choć w niepełny sposób) - dobór materiału literac-	- praca zrozumiała pod względem logicznym i kompozycyjnym, zamysł autora jest w miarę czytelny, choć momentami niespójny	- praca napisana w sposób komunikatywny pod względem stylistycznym i językowym - dopuszcza się błędy

	kiego (i kulturowego) w większości zgodny z tematem - właściwy dobór materiału literackiego, choć ubogi, niepełny komentarz - komentarz w większości poprawny merytorycznie, dopuszczalne drobne błędy rzeczowe - ujęcie tematu na ogół poprawne - sądy odtwórcze, stereotypowe, ale odnoszące się do utworów literackich (i innych dzieł)	- dopuszczalne błędy kompozycyjne (np. brak wstępu lub zakończenia, zakłócone proporcje między elementami pracy, brak zachowania logicznej spójności wywodu itp.)	stylistyczne, ubogie słownictwo -dopuszczalne błędy językowe (składniowe, frazeologiczne, gramatyczne i leksykalne), a także błędy zapisu (ortograficzne i interpunkcyjne)- w stopniu niezakłócającym komunikatywności tekstu

Szczegółowe kryteria oceniania dłuższej wypowiedzi ustnej

Ocena	Poziom		
	merytoryczny	strukturalny	językowy
celujący	- dążenie do erudycyjności wypowiedzi - cytowanie, przytaczanie, powoływanie się na sądy i opinie autorytetów	- jak na ocenę bdb oraz: - oryginalna forma, funkcjonalna wobec tematu (np. z elementami happeningu)	- jak na ocenę bdb
bardzo dobry	- zagadnienie omówione w sposób pełny, pogłębiony - uczeń zna, dobrze rozumie i obszernie przedstawia materiał (fakty, pojęcia, utwory, zagadnienia...) w ścisłym związku z tematem - wykorzystanie kontekstów - samodzielne kojarzenie faktów i informacji, wyciąganie wniosków - ocenianie, wartościowanie - poprawnie budowane argumenty odnoszone do omawianych tekstów kultury	- przemyślana kompozycja wypowiedzi - wyraźnie zaznaczony punkt wyjścia i rozwijanie myśli w logiczny, konsekwentny sposób - przejrzystość i czytelność wywodu - zamknięcie wypowiedzi wnioskami - próby nadania wypowiedzi oryginalnej formy, funkcjonalnej wobec tematu	- uczeń przestrzega zasad poprawności języka mówionego w zakresie wymowy, fleksji, leksyki, frazeologii i składni - przestrzega zasad etykiety językowej - posługuje się bogatym słownictwem, stosuje terminologię właściwą dla omawianego zagadnienia
dobry	- zagadnienie omówione w sposób pełny, - uczeń zna, dobrze rozumie i	- wypowiedź zorganizowana z wyraźnie zaznaczonym wstępem (punktem wyjścia,	- wypowiedź w miarę płynna, komunikatywna - styl poprawny, zgodny z

	przedstawia materiał (fakty, pojęcia, utwory, zagadnienia...) w związku z tematem - wykorzystanie kontekstów - samodzielne kojarzenie faktów i informacji, wyciąganie wniosków - ocenianie, wartościowanie - poprawnie budowane argumenty odnoszone do omawianych tekstów kultury	tezą itp.)	sytuacją komunikacyjną - język na ogół zgodny z normą polszczyzny mówionej (przeważnie poprawny w zakresie wymowy, fleksji leksyki, frazeologii) - zróżnicowane słownictwo, stosowanie terminologii związanej z zagadnieniem - uczeń stara się przestrzegać etykiety językowej i stosuje środki językowe typowe dla określonej formy wypowiedzi ustnej (np. przemawianie, przekonywanie, zwracanie się do rozmówcy) - stosowanie środków podkreślających własne sądy i opinie - sygnalizowanie przytaczania zdań (opinii, sądów) cudzych
dostateczny	- uczeń w większości zna, rozumie i przedstawia informacje związane z tematem - prawidłowo lokalizuje utwory i postacie - wyjaśnia terminy i pojęcia w sposób odtwórczy, lecz własnymi słowami - podejmuje próbę interpretowania omawianych tekstów kultury - stara się uzasadniać własne sądy i opinie - stwierdzenia odnosi do konkretnych utworów - popełnia drobne błędy rzeczowe, odchodzi od tematu	- wypowiedź krótka, ale zawierająca kluczowe dla zagadnienia informacje - wypowiedź na ogół uporządkowana - uczeń stara się zachować logiczną kolejność przedstawiania wiadomości	- styl na ogół poprawny, adekwatny do sytuacji komunikacyjnej; dopuszczalne błędy - niezbyt bogate, ale wystarczające słownictwo - dopuszczalne błędy językowe: składniowe, frazeologiczne - posługiwanie się terminologią niezbędną do omówienia tematu
dopuszczający	- uczeń przedstawia podstawowe informacje (zagadnienia, utwory, postacie, terminy) - wyjaśnia pojęcia w sposób odtwórczy i niepełny - potrafi przedstawić temat przynajmniej w 50% - dopuszczalne błędy rzeczowe i odchodzenie od tematu	- wypowiedź krótka, fragmentaryczna - uczeń przedstawia fakty, postacie, teksty itp. w dowolnej, często przypadkowej kolejności, jednak w sposób niezakłócający zrozumienia wypowiedzi	- uczeń stara się mówić polszczyzną oficjalną - stara się zachować styl adekwatny do sytuacji komunikacyjnej - dopuszczalne błędy językowe w stopniu niezakłócającym komunikatywności wypowiedzi - słownictwo ubogie

